

Тимошенко Т. С.

ПБФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: викладач Франко Н.О.

Гуманізм як людинотворчий зміст історичного процесу

У терміні гуманізм об'єднані як би дві реальності. З одного боку, це реальність під назвою гуманність, а, з іншого боку, це реальність під назвою гуманітарність. Гуманний, тобто зроблений в інтересах людини, з урахуванням її благ. З іншого боку, ми говоримо про гуманізм з погляду людини, осмислення не для людини, а очима людини, так би мовити, з урахуванням впливу деяких антропологічних характеристик реальності. Ця нероздільність позицій постійно присутня. Перша позиція йде від людини до світу, що робить людина по відношенню до світу, а інша - що таке світ, з урахуванням того, що там є людина. Так, коли ми говоримо про проблему зла - головна проблема, яка нас хвилює - це нелюдність. І з цих позицій, осмислюючи, що таке антилюдність, ми намагаємося протиставити її як антитезу людяності.

Dninauki2015

Людство завжди займається проблемами, які йому заважають жити, які його знищують. Людина тут в першу чергу починає боротися зі злом. У цій боротьбі він осмислює ці проблеми зсередини. Через зло він приходять до осмислення добра. На жаль, людське буття влаштовано таким чином, що його розум підключається до світу через проблему, через спробу вирішити якийсь тиск на нього. Розглядаючи окремо людину поза суспільством і суспільство без людини, ми нічого не зрозуміємо. Це абсолютно не віддільні одна від іншої реальності, їх роз'єднувати принципово не можна.

Проблема людяності - другий крок після того, як людина зіткнулась з антилюдністю, тобто з реальністю, яка її знищує. Тому проблема людяності вторинна. Людина не добра і не зла. Немає початкових характеристик або атрибутів людини: добро і зло. Людина стає або доброю, або злою. Тобто це фактор слідчий. Він створюється умовами. А умови є причинним фактором, який відроджує або активізує в людині одні характеристики і не активізує інші. Але тоді ми повинні визнати, що в ній є і те, і інше.

Проте розглядати випадок конкретної людини - це вже неправильно, тому що умови, які відіграють для неї велику роль у житті, включаються в структуру людини, її мінливість, її характеристики, і ми отримуємо абстрактну людину, яку досліджувати не можна, бо ми нічого в її поведінці не зрозуміємо, так як ми з її поведінки виключили істотний причинний фактор. Провідним причинним фактом я вважаю соціальні умови. Вони не тільки активізують те чи інше, що було в забутому стані, а вони формують у ній або добро, або зло. І тому, якщо ми беремо чисту природу людини - тваринну, то у ній немає ні добра, ні зла.

Тож, сутність людини не всередині окремого індивіда, а в тій системі суспільних відносин, яка складається об'єктивно, незалежно від волі і свідомості окремої людини. Гуманістична обумовленість історичного процесу стає визначальною характеристикою, законом існування, самозбереження і розвитку всього суспільного цілого, всього людства. Гуманізм і є дійсним людинотворчим змістом історичного процесу.